

Potřeba reformy dlouhodobé péče v ČR

Odborná konference ZDRAVOTNICTVÍ 2022
Praha 16. – 17. 9. 2021

Prof. PhDr. Martin POTŮČEK, CSc. MSc.
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy
potucek@fsv.cuni.cz

Potřeba reformy dlouhodobé péče

Evropský pilíř sociálních práv stanoví, že každý má právo na cenově dostupné a kvalitní služby dlouhodobé péče. Česká republika se sice k naplňování těchto práv zavázala, nicméně nepoměr mezi potřebami dlouhodobé péče a nedostatečnými kapacitami a kvalitou jejich uspokojování přetrvává a vývojové trendy jsou neúprosné. Bez systémového řešení tohoto nepoměru bude, a to především v důsledku stárnutí české populace, rozsah neuspokojených potřeb dále dramaticky narůstat. Dosavadní pokusy o reformu stávající podoby dlouhodobé péče byly neúspěšné.

Problematika spojená se zajištěním dlouhodobé péče je politiky a veřejnou správou chronicky podceňovaná a není v rámci stávajících přístupů a uvolňovaných kapacit řešitelná.

Institucionální zajištění dlouhodobé péče představuje strategickou výzvu

- Reforma sociálně-zdravotního pomezí
- Politická vůle k reformě
- Institucionální zajištění reformy na centrální úrovni státní správy
- Pojištění dlouhodobé péče
- Superstrategická výzva: reforma daňového systému, důchodového systému, systému státní sociální podpory a sociálních služeb

Institucionální bariéry reformy dlouhodobé péče

- Reforma sociálně-zdravotního pomezí naráží na chronický problém **nespolupráce dvou rezortů – ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstva zdravotnictví.**
- Politická vůle k reformě naráží na čtyřletý politický volební cyklus, v jehož důsledku **krátkodobé cíle v rozhodování převažují nad strategickými.**
- Institucionální zajištění reformy na centrální úrovni státní správy: Překážkou je **kombinace resortismu s krátkozrakostí v rozhodování.**
- Pojištění dlouhodobé péče: Překážkou je **neujasněnost koncepční a institucionální odpovědnosti za přípravu a realizaci tohoto pojištění.**
- Superstrategická výzva: reforma daňového systému, důchodového systému, systému státní sociální podpory a sociálních služeb. Nepřekonatelnou překážkou je **absence strategického vládnutí v České republice.**

Dílčí řešení: veřejné dobrovolné pojištění dlouhodobé péče

Bude ustaven systém dobrovolného spoření na dlouhodobou péči určený občanům s averzí k riziku a spravovaný státem.

- Účastníci budou mít zaručeno, že vložené prostředky budou úročeny minimálně identicky s mírou inflace. (Například proti-inflační státní dluhopisy ČR jsou vydávány každé tři měsíce a úročeny 0,5 % nad roční mírou inflace).
- Stát by mohl prostředky průběžně investovat do dlouhodobých rozvojových infrastrukturních projektů, a to v situaci, kdy se stupňuje tlak na veřejné finance z důvodu skokového zvýšení zadlužení státu daného bojem s následky pandemie Covid-19. Správcem fondu bude buď samostatná státní agentura, případně modernizovaná Česká správa sociálního zabezpečení, a to v úzké součinnosti s Ministerstvem financí a s ČNB.
- Systém může být včleněn do obecněji koncipovaného systému veřejného dobrovolného pojištění na stáří, známého pod názvem národní (nebo také státní) penzijní fond – srovnej např. návrh Komise pro spravedlivé důchody.
- Podobné systémy existují například ve Švédsku, v Norsku či v USA.

Veřejné dobrovolné pojištění dlouhodobé péče: silné a slabé stránky

Silné stránky:

- částečná větší samostatnost;
- vyšší zdroje pro dlouhodobé veřejné investice;
- rozšíření nabídky zajištění dlouhodobé péče pro občany;
- schopnost flexibilnějšího řešení jednotlivých problémů či poskytování účelových finančních podpor k rozvoji některých segmentů péče.

Slabé stránky:

- náročnější koncepční, legislativní a organizační příprava a politické prosazení nové instituce;
- vybudování potřebné infrastruktury a postupná akumulace zkušeností s jejím uváděním do provozu.

Superstrategická výzva: reforma daňového systému, důchodového systému, systému státní sociální podpory a sociálních služeb

Po více než třiceti letech od významných sociálních a ekonomických reforem, které inicioval návrat naší země do společenství zemí s demokratickým politickým systémem a tržní ekonomikou, a s perspektivou radikálně se měnících globálních, evropských i domácích kontextů života současné i budoucích generací vyvstává naléhavá potřeba zásadní revize stávající podoby daňového systému, důchodového systému, systému státní sociální podpory a systému sociálních služeb. Je to úkol, který svým rozsahem a dosahem přesahuje zadání pro jednu politickou garnituru a jedno volební období. Zajištění funkční, dostupné a efektivní dlouhodobé péče o potřebné vnímám jako jeden z kamínků celé mozaiky změn, které budou – lépe nebo hůře – reagovat na tuto superstrategickou výzvu.

Děkuji za pozornost!

Reference

Frič, P. a kol. Manuál přípravy na stáří pro občany. 2020. Praha: MPSV ČR a CESES FSV UK. Kapitola „**Rozhodovací uzly v životě podle prof. Martina Potůčka**“, s. 5-7. Dostupné na

https://www.mpsv.cz/documents/20142/372809/CESES_manual_pripravy_na_stari.pdf/ddd7ba32-9885-d038-ef87-9c41034ca9e6

Horecký, J., Potůček, M., Cabrnach, M., Kalvach, Z. 2021. **Reforma dlouhodobé péče pro Českou republiku. Jak vyřešit problémy sociálně-zdravotních služeb v ČR a jak nastavit udržitelný systém dlouhodobé péče.**

Praha: APSSČR. Dostupné na

https://www.apsscr.cz/files/files/A4_STUDIE%20LCT%202021_FINAL.pdf

Krása, V., Horecký, J., Bezděk, V., Potůček, M. 2020. **Pojištění dlouhodobé péče v ČR.** Praha: APSSČR. Dostupné na

https://www.apsscr.cz/files/files/A4_POJISTENI%20STUDIE_FINAL.pdf

Potůček, M. 2020. **Dlouhodobý výhled pro dlouhodobou péči.** *Rezidenční péče* 2020, roč. 16, č. 4, s. 18.

Dostupné na <https://www.rezidenčnipecce.cz/>